

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ο οπίσκι και το όπισσι

Στα κείμενα για τα παλαιολιθικά εργαλεία αυτού του τεύχους χρησιμοποιούνται οι όροι **οπίσκι** (ο οπίσκις του οπίσκι, οι οπίσκις) και **όπισσι** (το όπισσι, του οπίσσιος, τα οπίσσια). Και οι δύο σημαίνουν: σουβλί, τρυπάνι, ακμινό εργαλείο. Ο όρος **οπίσκι** έχει καθιερωθεί και χρησιμοποιείται ευρύτερα σε συγγράμματα δοκιμάσιων επιστημονικών αρχαιολογικών.

Αλλά δεν βρίσκεται σε κανένα από **όσα λεξικά ψάξιμο** είναι υστερό φθόνη κανείς να συμπεράσει ότι δεν υπάρχει λέξη **οπίσκι** στη γλώσσα μας. Ο αρχαιολογικός ορισμός όρος **όπισσι** δεν χρησιμοποιείται από τους σύγχρονους συγγραφείς, πληροί όμως στα λεξικά (Liddell-Scott κ.α.). Η Αρχαιολογία παραθέτει και τους δύο όρους, όπου χρησιμοποιούνται στο κείμενο αυτού του τεύχους.

Παροράματα τεύχους 60

Στο άρθρο των Ε. Κατζιμποπούλου, Ε. Παναγιωτοπούλου, Ε. Αδάμ: "Η παλαιολιθική έρευνα στην Μπλούα", σελ. 32, στ.1, σ. 3, το "κατά μήκος ενός ρευστάτος" να αντικατασταθεί με: "κατά μήκος ενός ρηγάματος". Το ίδιο λάθος επαναλαμβάνεται στην αγγλική περίληψη, όπου πρέπει να αντικατασταθεί με: "situated along a fault", within an eocene limestone bedrock".

Ε. Σαρωντά-Μίχα "Παλαιολιθικά λατομεία -εργαστήρια κατασκευής εργαλείων", σελ. 47, να διαβρωθεί: "η συγγραφής ευχαριστεί την κ. Β. Βαλαπούλου". (Οχι Αλεξοπούλου).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Toledo Museum of Art

Στην πόλη Τολεδο του Οχάιο (ΗΠΑ) οργανώθηκε έκθεση με τίτλο "Η ψυχή του Ηραίου: Μεγάλα χάλκινα κλασικά αγάλματα από συλλογές της Βόρ. Αμερικής", στην οποία παρουσιάστηκαν περί τα 50 παραπάνω έργων, μεγάλων διαστάσεων, της κλασικής εποχής.

Musée Calvet, Avignon

Στην πόλη Αβινιόν της Γαλλίας οργανώθηκε έκθεση με θέμα "Το μπαρκάρτσι για τα Κύθηρα, η γυναικία και ο γάμος στην Ελλάδα" (L'embargement pour Cythère, la femme et le mariage en Grèce), στην οποία δίνονται η εικόνα που είχαν οι Έλληνες για τη γυναικία και τη θέση τους στην κοινωνία, εκτός γάμου, που ήταν σκοπός ύπαρξης.

Αυλός 45.000 ετών

Από τη Σλοβενία προέρχεται το αρχαιότερο μουσικό όργανο που βρέθηκε μέχρι σήμερα. Πρόκειται για τμήμα αυλού που κατασκευάστηκε πριν από 45.000 χρόνια από κόκαλο αρκούδας και εκτίθεται στο Μουσείο της Λιουμπλιάνας. Το μοναδικό αυτό αντικείμενο έφερε στο φως ο αρχαιολόγος Γ. Ντρίγιαντς κατά τη διάρκεια ανασκαφών που διεξήγαγε σε περιοχή της κοιλάδας του ποταμού Ιντρίνιτσα.

Στην Ερέτρια

Κατά τη διάρκεια εργασιών στο ΟΤΕ αποκαλύφθηκε στην Ερέτρια ψηφιδω-

τό του 4ου αι. π.Χ. με παράσταση μάχης της Σκυλλίας και θαλάσσιου τέρατος. Η σύνθεση είναι από τις ωραιότερες και η τεχνική του ψηφιδωτού οδηγεί τους αρχαιολόγους στη σκέψη ότι ίσως να έχει κατασκευασθεί από τον ίδιο τεχνίτη που φιλοτέχνησε το ψηφιδωτό της Οικίας των Ψηφιδωτών.

Ευρήματα και καταστροφές

Στον αρχαιολογικό χώρο της πόλης-κράτους Αντίρα, που βρίσκεται στην επαρχία Αποκαρινίου του νομού Χανίων, οι Αρχαιολογικές ανασκαφές φέρνουν συνεχώς στο φως σημαντικότερα στοιχεία για τη ζωή στο κέντρο αυτό που δεδομηό το κόλπι της Σουδας και κατοικήθηκε από τους Γεωμετρικούς χρόνους έως τον 7ο αι. μ.Χ., οπότε καταστράφηκε από σεισμό. Εντυπωσιακά κτήρια, περίτεχνα αντικείμενα μαρτυρούν για την ακμή της. Όμως, σε απόσταση 50 μέτρων από το τέλος της εκκλητικής αυτής πόλης, ένα λατομείο συνεχίζει την καταστρεπτική του δραστηριότητα, βάζοντας σε κίνηση τα αρχαία και τη μαρτυρία που μπορούν να μας προσφέρουν, καθώς και τους σύγχρονους κατοίκους και τις καλλιέργειές τους. Παρά τις διαμαρτυρίες της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και των κατοίκων της περιοχής, η λειτουργία του λατομείου συνεχίζεται αδιαφορώντας για τις συστάσεις των υπεύθυνων Υπηρεσιών. Εδώ αναρωτιέται κανείς πώς και πότε εφαρμόζονται οι νόμοι.

Στο Καραμπουρνάκι

Στο Καραμπουρνάκι Θεσσαλονίκης αποκαλύφθηκε, στη διάρκεια ανασκαφών, χαρμαμένο σε θραύσμα αμοιρέρα, το όνομα λαδεδμπορου, του Καλλιά από την Αττική, που πουλούσε λάδι στη Θέρμη της Μακεδονίας, στις αρχές του 6ου αι. π.Χ. Μαζί με αυτό το εύρημα αποκαλύφθηκαν και πολλά άλλα σημαντικά κεραμικά, που πιστοποιούν τις σχέσεις της Θέρμης με τον υπόλοιπο κόσμο των Ελλήνων και καταδεικνύουν τη σημαντική αυτή θέση πριν από την ίδρυση της Θεσσαλονίκης. Η σημασία της Θέρμης είναι τέτοια, που ο οικισμός με τα νεκροταφεία θα αποτελέσουν τον πυρήνα για τη δημιουργία αρχαιολογικού πάρκου στο μυχό του Θερμαϊκού κόλπου.

Μικηναϊκός τάφος

Στην Πύδνα Πελοποννήσου, φέτος το καλοκαίρι, ανασκάφη μικηναϊκός θαλασσιός τάφος με υπόγειο βόλομο (1100-700 π.Χ.). Ο προϊστορικός οικισμός που βρίσκεται στο χώρο της αρχαίας Πύδνας συμπληρώνει τα στοιχεία που έρχονται στο φως από έρευνες στην ευρύτερη περιοχή (όπως στο Μακρυγαλά, όπου έχει ανασκαφεί ο

μεγαλύτερος νεολιθικός οικισμός που 5000-3000 π.Χ) και καταδεικνύουν τη σημασία του χώρου στην όλη εξέλιξη του ελληνοκύπριου πολιτισμού.

Παρουσίαση μουσειοπιστευτικής στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων

Με πρωτοβουλία των μαθητών του Τμήματος Ειδικής και Γραμμικής του Ε.Π.Α. Χανίων και με τη διαμεσολάβηση συμπαράστασης και βοήθειας των καθηγητών του σχολείου και των εργαζομένων στην ΚΕ.Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων της πόλης, παρουσιάστηκε (στις 14/6/98) φοκάλωση με ασκήσεις, παιχνίδια και πληροφοριακό υλικό, εμπνευσμένο από τα εκθέματα του Μουσείου. Ευρηματικά και πρωτότυπα παιχνίδια (ψηφιδωτό Διονύσου και Αριάδνης σε παζλ, διακόσμηση αγείων ως αφηρητά για τη σύνθεση μιας ιστορίας, κ.α.) ταξίδευσαν τα παιδιά στο χώρο του Μουσείου. Οι μουσειοπιστευτικές ώρες κατασκευάστηκαν με τον τρόπο, ώστε να μη δευσιμενούν τη φαντασία των μαθητών -ούτε των καθηγητών. Σκοπός τους η εξοικείωση των παιδιών με το μουσειακό χώρο, το έργο τέχνης και την πολιτισμική κληρονομιά του τόπου. Τι σεμνή τελετή ανάλασσαν θερμά όσοι παρευρέθησαν και είχαν, εκτός των άλλων, την ευκαιρία να θαυμάσουν την έκθεση ζωγραφικής και φωτογραφίας των μαθητών που στηρίχθηκε στο προαύλιο του Μουσείου, καθώς και τα νέα, πολυτιμα και εξαιρετικά εκθέματά του.

Χρ. Μπουμπου

Αισχύλεια 1996

Από 26 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 1996 πραγματοποιήθηκαν στην πόλη του Αισχύλεια, την Ελευσίνα, τα ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ 1996. Είναι ένας θεσμός που έχει καθιερωθεί εδώ και 22 χρόνια και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Όπως περσιό, έτσι και φέτος, πραγματοποιήθηκαν αρκετές εκδηλώσεις. Εκτός των παραδοσιακών Αρχαίων Τραγουδιών που έγιναν στον αρχαιολογικό χώρο, πραγματοποιήθηκε σειρά εκδηλώσεων στο παλιό Ελαιουργείο-Παράλι (πρώην σπουσιουργείο Κανελοπούλου), για να μπορούσε έτσι να αναβιωθεί και ο χώρος της παραλής εργασιών, ζωής σε ένα εγκαταλειμμένο εργασιότοπο της πόλης.

Επίσης πραγματοποιήθηκαν:
- Εκθέσεις ζωγραφικής και γλυπτικής στο χώρο του παλιού Ελαιουργείου.
- Λαογραφικό φεστιβάλ με τη συμμετοχή των εθνομουσικών συλλόγων της πόλης στην πλατεία Νεολαίας.
- Ημερίδα στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου με θέμα "Η Πολιτιστική Ταυτότητα της Ελευσίνας".

Η Ελευσίνα έζησε, για ένα μήνα, σε καθημερινή πολιτιστική ένταση και δέχθηκε χιλιάδες επισκέπτες από τις γύρω πόλεις, καθώς και έξι νέες επισκέπτες που είναι λάτρεις των παραστάσεων αρχαίας τραγωδίας.

Τα παιδιά σχεδιάζουν - Οι χρυσόχοι υλοποιούν

Το Μουσείο Κοσμήματος Ηλία Λαλαούνη, στο πλαίσιο του νέου κύκλου πολιτιστικών δραστηριοτήτων του, οργανώνει εκδήση κοσμημάτων σχεδιασμένων από παιδιά. Μάθητες Γυμνασίου και Λυκείου, αφού παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μουσείου, έδωσαν τις δικές τους ενδιαφερόμενες προτάσεις στο σχεδιασμό κοσμημάτων. Μαζί με τα κοσμήματα είδαμε και τα πρωτότυπα σχέδια των νεαρών δημιουργών καθώς και φωτογραφικό υλικό. Θα επιθυμούσαμε να είχαμε δει και κάποια επίδραση στην έμπνευση των παιδιών από παλαιότερους πολιτισμούς σε σχέση και με τις τεχνικές.

Κέντρο Νέων Τεχνολογιών για τον Πολιτισμό

Το Υπουργείο Πολιτισμού δημιουργεί Κέντρο Νέων Τεχνολογιών για τον Πολιτισμό, ένα στρατηγείο που θα οργανώσει, θα αξιοποιήσει, θα προωθήσει και θα προβάλλει τον ελληνικό πολιτισμό στην Κοινωνία των Πληροφοριών.

Με άλλα λόγια, το ΥΠ.ΠΟ. ιδρύει μια δημόσια ανώνυμη εταιρεία*, η οποία: 1. Θα παράγει προϊόντα πολιτισμού για την πολιτισμική κληρονομιά, δημιουργώντας μια νέα πηγή εσόδων για το ΥΠ.ΠΟ.

2. Θα οργανώσει, θα υποστηρίξει και θα συντονίζει το Ηλεκτρονικό Πολιτιστικό Δίκτυο, που ξεκίνησε με τον κόμβο ΟΔΥΣΣΕΥΣ και επεκτείνεται σε όλη τη χώρα, καλύπτοντας όχι μόνο την προβολή και την επικοινωνία του ελληνικού πολιτισμού, αλλά και το Εθνικό Αρχείο Μνημείων (καταγραφή κινήτων και ακίνητων μνημείων) και τη διακρίση όλων των υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ. και των εποπτευμένων οργανισμών του. 3. Θα υποστηρίξει κάθε σχετική με τις νέες τεχνολογίες δράση ή πρόγραμμα διασφαλίζοντας τα συμφέροντα του ελληνικού Δημοσίου.

4. Θα λειτουργεί ως σύμβουλος του υπουργού, των υπηρεσιών του υπουργείου και των εποπτευμένων οργανισμών στα ευρωπαϊκά προγράμματα για τον πολιτισμό και τις νέες τεχνολογίες.

5. Θα είναι ο ρυθμιστής των κανόνων του παιχνιδιού που λέγονται νέες τεχνολογίες και πολιτισμική κληρονομιά.

* Το Κέντρο Νέων Τεχνολογιών για τον Πολιτισμό θα είναι Ανώνυμη Εταιρεία του Δημοσίου, με μία μετοχή που θα ανήκει στο Κράτος. Η ίδρυση του θα περάσει από τη Βουλή με το Πολυνομοσχέδιο του Υπουργείου Πολιτισμού.

Οι πρώτες παραγωγές του Κέντρου Νέων Τεχνολογιών για τον Πολιτισμό έχουν ξεκινήσει ήδη από τις υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ. και είναι τα δύο CD ROM για την Ακρόπολη και τη Μελίνα Μερκούρη και η επίσκεψη και ο εξοπλισμός του κόμβου "ΟΔΥΣΣΕΥΣ" στο Internet.

Στη Θεσσαλονίκη

Πέντε τάφοι (δύο λακκοειδείς, δύο πώρινες σαρκοφάγοι και ένας κιβωτοσχημικός) ήρθαν στο φως χάρη στα έργα κατασκευής των αγώνων φυσικού αερίου στον Πεντάλοφο της Θεσσαλονίκης, σε μικρή απόσταση από την Τουμπά και την Τράπεζα στη θέση "Σουσαμίμυλος" της αγροτικής περιοχής Πεντάλοφου. Ιδιαίτερα σημαντικό ήταν ο κιβωτοσχημικός τάφος, λόγω μεγέθους και ευρημάτων. Το πιο σημαντικό είναι ασμένιο δίδραχμο του Μακεδονά βασιλιά Αρχαίου (413-399 π.Χ.), που αποτελεί σπάνιο εύρημα.

Πρόκειται, προφανώς, για γυναικεία ταφή των αρχών του 4ου αιώνα π.Χ. Οι παρακείμενοι λωφοί (Τουμπά και Τράπεζα) είναι οικισμοί με διάρκεια ζωής από την Εποχή του Χαλκού ως το τέλος του 4ου αιώνα μ.Χ. και δεν περιέχουν τάφους.

IV' Διεθνές Συμπόσιο Αρχαίας Ναυπηγικής

Το 6ο Διεθνές Συμπόσιο Αρχαίας Ναυπηγικής πραγματοποιήθηκε από 28 έως 30 Αυγούστου 1996, στο Συνεδριακό Κέντρο του Κάστρου της Λαμίας. Όπως και τα προηγούμενα συνέδρια, που έγιναν όλα στην Ελλάδα, οργανώθηκε από το Ελληνικό Ινστιτούτο Προστασίας της Ναυτικής Παράδοσης, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού. Εφέτος, συνδιοργανώθηκε από την 14η Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και ο Δήμος Λαμιέων. Οι ανακοινώσεις αφορούσαν το αρχαίο και μεσαιωνικό μεσογειακό πλοίο, όπως επίσης λιμενικές εγκαταστάσεις, τελετουργικά ναυτικά έθιμα και ευρήματα ενόλιας αρχαιολογίας. Η φετινή συμμετοχή ομιλητών κάλυψε τις πέντε ηπείρους. Μεγάλο επιστημονικό ενδιαφέρον είχαν: η ανακάλυψη της Δρος Φανουρίας Δακρυώνα για τις μικρασιατικές παραστάσεις πλοίων που βρέθηκαν στον Κόμο (Λιβανότες), του Γάλλου καθηγητή P. Remy για δύο ελληνικά εμπορικά πλοία του 6ου π.Χ. αιώνα που βρέθηκαν στη Μασσαλία, του Αγγιτίου επιμελητή αρχαιοτήτων Α. Mustafa, συνεργάτη του Γάλλου αρ-

χειολόγου J. Y. Empereur, που παρουσίασε τα αποτελέσματα της φετινής ανασκαφής ενόλιας έρευνας του Φάρου της Αλεξάνδρειας, κ.ά.

Στο Λουτράκι Πέλλας. Ομάδα του Πανεπιστημίου της Βιέννης για τη σύνταξη γεωφυσικής-περιβαλλοντικής μελέτης

Με έντονο ενδιαφέρον άρχισε τη 10η Οκτωβρίου 96 στα Λουτρά Λουτρακίου Ν. Πέλλας η ανασκαφική δραστηριότητα σε απλΐα του πρώτου στην Ελλάδα "Σπηλαιολογικού Πάρκου", με συμμετοχή αυτή τη φορά και κλιμάκιο του Πανεπιστημίου της Βιέννης μαζί με το ΥΠ.ΠΟ. και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Η φάση αυτή θα είναι αφετηρία ενός μεγάλου προγράμματος έρευνας που συντονίζεται το Φυσιογραφικό Μουσείο Αλμπανίας και που θα επεκταίνεται στην ευρύτερη χώρα με μελέτες του παλαιοπεριβάλλοντος και στόχο την περαιτέρω αξιοποίηση της περιοχής. Ιδιαίτερα οι επιστήμονες του Πανεπιστημίου της Βιέννης θα πραγματοποιήσουν μια μοναδική για την ελληνική πραγματικότητα εφαρμοσμένη φυσιογραφική περιβαλλοντική μελέτη επεξεργαζόμενοι τα στοιχεία της περιοχής όπως της Μορφολογίας, της Εδαφολογίας, της Λιθολογίας, της Υδρολογίας, της Βλάστησης καθώς ο στόχος της πρωτότυπης αυτής μελέτης είναι και η διαχρονική εξέλιξη του περιβαλλοντος χώρου των σπηλαίων καθώς και των ζώων που ζύσαν στην περιοχή του σπηλαιολογικού πάρκου από την περίοδο των παγετώνων μέχρι σήμερα.

Οι γενικές έρευνες χρονολογούνται από το 1980, και κάθε χρόνο πραγματοποιούνται ανασκαφικές κ.λ. δραστηριότητες στα σπηλαιώδη και το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, το Υπουργείο Πολιτισμού (ΕΠΣ) και από διάφορα ερευνητικά ιδρύματα.

Κώστας Αν. Ακτακίδης
Σπηλαιολογίας-Ερευνητής
Διευθυντής του Μουσείου Αλμπανίας

Σκάβοντας ...

Δύο σημαντικά τμήματα της αρχαίας Αθήνας αποκαλύφθηκαν πρόσφατα χάρη στις ερευνές για την ανέγερση κτηρίου. Πρόκειται για κεντρικό τμήμα του νεκροταφείου των κλασικών χρόνων, του οποίου έχουν ανασκαφεί 62 τάφους και βρίσκεται σε οικικόπεδο επί της οδού Αμερικής, μεταξύ των οδών Πανεπιστημίου και Σταδίου. Το μεγάλο αυτό νεκροταφείο εκτείνεται από το Σύνταγμα έως την οδό Κορφή. Ένα ακόμη τμήμα του που έχει ερευνηθεί, στη γω-

νία των οδών Αμερικής και Πανεπιστημίου, απόδωσε περί τις 200 τράφες. Η δεύτερη έκκληση ήταν τμήματα έπαυλης της ρωμαϊκής περιόδου, που αποκαλύφθηκαν κατά τη διάρκεια των προκαταρκτικών εργασιών για την ανέγερση του Μουσείου της Σύγχρονης Τέχνης Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή, στο επί της οδού Ρηγάδης οικόπεδο, καθώς και υποδομητικές ανάγκες. Τα τελευταία αυτά ευρήματα ρίχνουν νέο φως στον παλαιοδομικό ιστό της Αθήνας.

Καλά νέα

Αν όλα πάν καλά, σύντομα η Θεσσαλονίκη θ' αποκτήσει την Εθνική Χαρτοθήκη της Ελλάδας. Έτσι, ένα τεράστιο πολιτιστικό ιστορικό υλικό που βρίσκεται διασκορπισμένο – και χαμένο – στα αρχαία διαφόρων δημοσίων υπηρεσιών θα στεγαστεί, και αφού συντηρηθεί θα μπορούσε να μελετηθεί και να αξιοποιηθεί επαξίως.

Καλή αρχή

Καλή αρχή για τους Θεσσαλονικείς αρχαιολόγους, που πρώτη φορά απόδωσαν εκτός Ελλάδας! Έλληνακή αποστολή –επικεφαλής ο κ. Κ. Κωτσάκης, Αναπλ. Καθ. στο ΑΠΘ– ερεύνησε οικόμο των Νεολιθικών χρόνων (της π.Χ. χιλιετίας) σε τοποθεσία κοντά στο Ικόνιο, σε υψόμετρο 1000 μ. Εντυπωσιακή είναι η στενή σχέση που υπάρχε μεταξύ του οικισμού του Σκόλου, στη Θεσσαλία, και αυτού της Μ. Ασίας, σχέση που κάνει τους αρχαιολόγους να αναθεωρήσουν την άποψη που βέλει τη Μ. Ασία μόνη κοιτίδα του πολιτισμού.

Θέατρο κινδυνεύει

Το τρίτο σε μέγεθος αρχαίο θέατρο της Ελλάδας, αυτό της Σπάρτης, που μοναχά τμηματικά έχει αποκαλυφθεί, κινδυνεύει να καταστραφεί. Ο δυτικός αναλιμαστικός του τόπος παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα. Έτσι, συστάθηκε Συνέδρασμα Φίλων Ανασκαφής της Αρχαίας Θεάτρου Σπάρτης, που προωθεί το θέμα των ανασκαφών του κτιρίου, στο οποίο, το 1992-94, η Αγγλική Αρχαιολογική Σχολή είχε κάνει έξι ερευνητικές τομές. Το θέατρο είναι του 1ου αι. π.Χ. και η χωρητικότητά του υπολογίζεται πως έφτανε τους 16.000 θεατές.

Τα Βραβεία του Αγώνα

Την Κυριακή 26 Ιανουαρίου 1997, στο Μέγαρο Μουσικής, μπορείτε να παρακολουθήσετε σε ελεύθερη προβολή (δωρεάν) τις 8 βραβευμένες ταινίες του "Αγώνα Αρχαιολογικής Ταινίας" του χώρου της Μεσοεποχής, θεσπιστό που είχε οργανωθεί από το περιοδικό

"ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ" τον Μάιο-Ιούνιο 96, και να μάθετε ποι και πότε θα πραγματοποιηθεί ο 2ος "Αγών" το 1998.

Αλλαγή φυτείας

Στο περιοδικό *Journal of Archaeological Science*, 23 (1996), δημοσιεύθηκε ενδιαφέρουσα έρευνα των Ian Simmonds και John Innes, οι οποίοι με γεωλογική ανάλυση (Palinology) βρήκαν πως ήδη 120 χρόνια πριν από την εμφάνιση των δημοφιλοκρινών στη νότια Αγγλία ορισμένες περιοχές είχαν αποφυλλωθεί και ορισμένα είδη δένδρων είχαν λιγοστεύσει πολύ. Το γεγονός αυτό οφείλεται, σύμφωνα με τη θεωρία των μελετητών, σε αλλαγή συμπεριφοράς των κλητών-συλλεκτών, οι οποίοι δημιούργησαν έξωφθαλας που αρέσουν στα ελαφία, το βασικό τους θήραμα. Όταν εμφανίστηκαν τα σπηθρά (περίπου 120 χρόνια αργότερα), ο χώρος για την καλλιέργειά τους ήταν ήδη έτοιμος.

Το αρχαιότερο υφαντό

Στο περιοδικό *L'Archéologue, Archéologie Nouvelle*, 25 (1996), δημοσιεύεται άρθρο των O. Soffer, J. M. Adovasio, B. Klima, στο οποίο αναφέρεται ότι στο σπήλαιο Ρανβόν Ι, στη Μοραβία, που κατοικήθηκε πριν από 27.000 χρόνια, βρέθηκαν όστρακα αγγείων, στην εσωτερική επιφάνεια των οποίων είχε μείνει το αποτύπωμα υφάσματος. Το γεγονός αυτό μας κάνει να υποθέσουμε ότι, 10.000 χρόνια νωρίτερα από ό,τι πιστεύαμε, οι άνθρωποι είχαν ήδη εφεύρει την υφαντική τέχνη. Το σπήλαιο Ρανβόν Ι, μαζί με ορισμένες άλλες θέσεις κοντινές του, μας έχει δώσει το πρώτο δείγμα υφασμένης πέτρας, καθώς και την πρώτη χρήση ψημένου πηλού.

Ίστρος. Οι Έλληνες στη χώρα των Γετών

Στις 20 Νοεμβρίου έληξε η έκθεση με θέμα τους Έλληνες στη χώρα των Γετών (σημερινή Ρουμανία), (Chateau des Allymes, Ambérieu-en-Bugey, Γαλλία). Η Ιστρία δημιουργήθηκε τον 7ο αι. στα παράλια της Μούρης θάλασσας από Έλληνες που ήρθαν από τη Μάλτο. Η πόλη αυτή, που έζησε επί 14 αιώνες, στη ρωμαϊκή εποχή μετονομάστηκε σε Histria, και στη Βυζαντινή εποχή εγκαταλείφθηκε. Από το 1973 γίνονται ανασκαφές, αναλύσεις και μελέτες, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάστηκαν σ' αυτή την έκθεση.

Μασσαλία

Οι ανασκαφές στο κέντρο της πόλης της Μασσαλίας συνεχίζονται από το 1989. Τα τελευταία αποτελέσματα της έρευνας στην πλατεία Pistoles αποκκα-

λύπουν το φυσικό πρόσωπο της πόλης του 6ου αι. π.Χ. Μοναδικά τα ευρήματα ιδιωτικής κατοικίας με δάπεδα, θρόνους και εστίες, γότια και εισαγμένη κεραμική και πλήθος από υπολείμματα ζωικής τροφής. Χαρακτηριστικό της οικίας αυτής είναι η χρήση του ανόγκυλου του τοπίου στο σχέδιο της. Βρέθηκαν επίσης τμήματα δρόμων. Από τη ρωμαϊκή πόλη αποκαλύφθηκε "νησίδα" (insula) ιδιωτικής κατοικίας, χτισμένη επίπαι σε οκία των κλασικών χρόνων.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Les dieux Grecs, symbole et inspiration. Musée de l'Érphèbe d'Agde, Agde

Στην έκθεση αυτή παρουσιάζονται εικονογραφημένα κεραμικά με θέματα από τη μυθολογία προκειμένου να διερευνηθεί η σκέψη των αρχαίων Ελλήνων. Σε ξεχωριστό χώρο παρουσιάζονται επεξηγηματικό πανό, ενώ ο κατάλογος είναι καταποτιστικός για την κάθε παράσταση που υπάρχει ζωγραφισμένη επίπαι στα αγγεία.

Οι Γάλλοι στην Ελλάδα

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο φιλοξένησε την έκθεση που διοργάνωσε η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών στο πλαίσιο του εορτασμού των 150 χρόνων ανασκαφών της στον ελληνικό χώρο.

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα των πολύχρονων ερευνών στους αρχαιολογικούς χώρους τους Άρδους, των Δελφών, της Δήλου, της Θάσου, των Μαλίων, των Φιλίππων, και Αμαθύντων της Κύπρου. Τα εκθέματα καλύπτουν ευρύ χρονικό φάσμα, το οποίο εκτείνεται από την εποχή του χαλκού έως τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες. Η έκθεση της ΓΑΣ περιλαμβάνει προκείμενα που αναπαριστούν μνημεία σε συνδυασμό με ενδεικτικές φωτογραφίες ανατημέντες σε πινάκες. Ενδιαφέρουν επίσης παρουσιάζουν οι προτάσεις των Γάλλων αρχαιολόγων για την αποκατάσταση ορισμένων αρχαιολογικών χώρων. Παράλληλα με τις δύο αιθουσές που διατέθηκαν για το εκθεσιακό υλικό της ΓΑΣ, λειτουργούσε και τρίτη αίθουσα, στην οποία έγιναν προβολές ταινιών-ατυχιών μόνο για το γαλλόφωνο κοινό. Η διάρκεια της έκθεσης ήταν από 17 Σεπτεμβρίου έως 30 Νοεμβρίου 1996. Η ίδια έκθεση θα περιδοεί και σε πολλές χώρες του εξωτερικού.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

2ο Γερμανικό Αρχαιολογικό Συνέδριο (20-9/4-10-96)

Πολύ ενδιαφέροντα θέματα, που εκλύψαν χρονικά ευρήματα αρχαιολογικών προσηγήσεων, από τη Νεολιθική εποχή έως τη νεότερη Βεωρία και πρόξη στην Αρχαιολογία, με σημαντικές μνείες στη ρωμαϊκή και αλαβική Αρχαιολογία) αποτέλεσαν τον πυρήνα του 2ου Γερμανικού Αρχαιολογικού Συνεδρίου. Για περισσότερες πληροφορίες: Landesamt Für Archäologie, Palaisplatz, 01097 Dresen, tel. 814450, e-mail: archax@dunk.ihh-dd.de ή MIHEL -vnd Ostdeutscher Verband für Alturmstorschung, Schloss Babelsberg, 1448z Potsdam, tel. 0331/708073

Χρυσή Μπούρμπου
Bradford

Ημερίδες που διοργανώνει το Παν/μιο της Οξφόρδης:

25 Ιανουαρίου 1997: Pompeii, some new perspectives.
25 Φεβρουαρίου 1997: Neolithic Landscapes in Britain and Beyond. Για περισσότερες πληροφορίες: Archaeological Secretary Course OUPSE, 1 Wellington Square, Oxford, OX1 2JA, U.K., τηλ. 01865/270369.
-Η πρώτη ετήσια συνάντηση μεταπτυχιακών ερευνητών γίνεται στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου. Πρώτορες για ανακρίσεις κλπ. και περισσότερες πληροφορίες για την οργάνωση του Συμποσίου: SOMA (Symposium on Mediterranean Archaeology), Department of Archaeology, University of Edinburgh, Old High School, 12 Infirmary str., Edinburgh EH1 1LT, U. K., τηλ. 0131 650 2373, e-mail: soma@ed.ac.uk.
Χρ. Μπούρμπου

Archaeology and the Old Testament (Πανεπιστήμιο Οξφόρδης) 18-20 Απριλίου 1997

Η σχέση μεταξύ Αρχαιολογίας και Παλαιάς Διαθήκης υπήρξε κατά περίοδο έντονα φιλοσοφική, ενώ και έναν αιώνα. Κατά την τριήμερη αυτή συνάντηση θα τονισθούν νέες ανακρίσεις και νέες μέθοδοι έρευνας για την Αρχαιολογία και για τις Βιβλικές σπουδές. Θα δοθεί και μια συμπληρωματική διάλεξη για τον τάφο του Ιησού στην Ιερουσαλήμ. Για περισσότερες πληροφορίες:

Archaeology Course Secretary
OUDGE 1 Wellington Square, Oxford
OX1 2JA, τηλ. 01865/270369.

Χρ. Μπούρμπου

The Society for Medieval Archaeology

Όποιος ενδιαφέρεται για τη Μεσαιωνική περίοδο μπορεί να γραφτεί μέλος της Society for Medieval Archaeology. Τα μέλη λαμβάνουν ενημερωτικό περιοδικό, newsletter, πληροφορίες για συνέδρια και συναντήσεις. Για εγγραφές: The Society for Medieval Archaeology C/O W.S. Maneyns Son Ltd, Hudson Road, Leeds, LS9 7DL.

Χρ. Μπούρμπου

Practical and Professional Courses in Archaeology 1997 (Παν/μιο Οξφόρδης)

13/14-1-1997: Beyond PPGIG: What is Preservation?
12-2-1997: Cultural Resource Management
5/6-4-1997: Beyond Flint Typology: Analysing and Interpreting Lithic Artefacts
14/15-4-1997: Geographic Information Systems in Archaeology
30-4/1-5-1997: Health and Safety for Archaeologists
2/6-6-1997: Building Survey Week
23/27-6-1997: Field Survey Week (Για περισσότερες πληροφορίες στην προηγούμενη διευθύνση)

Χρ. Μπούρμπου

Αμερικανική Σχολή 1996-1997

Στο πλαίσιο των ομιλιών που οργανώνει η ΑΣΚΣ, πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω διαλέξεις: 12/11/96, Caroline Bruzelius, "1266 and All That: The Architecture of the Angevin Kings of Naples". 26/11/96, Haris Kalligas, "Images of Monemvasia". 5/7/196 International Conference Celebrating 100 Years of Excavations at Ancient Corinth. Ακολουθούν οι διαλέξεις: 21/1/97, Robert Wallace, "Private Lives and Public Enemies: Personal Freedoms in Ancient Athens". Loring Hall, 8/2/97, "Coloquium on Art and Technology in Latin Greece", Gennadius Library. 18/2/97, Barbara Tsakiris, "Houses and Households at Morgantina, Sicily". Loring Hall, 4/3/97, Fifth Annual Wiener Laboratory Lecture: William R. Farrand, "Geological Stratigraphy and Chronological Discontinuities in the Franchthi Cave - Implications for Cultural History", Loring Hall. 18/3/97,

Sixteenth Annual Walton Lecture: Patrick Leigh Fermor, "Travels", Gennadius Library. 28/3/97, Open Meeting on the Work of the School in 1996 and Lecture by James Muhly, "Trade and Legend: the Phoenicians in the Aegean", Gennadius Library.

Η μέλισσα και τα προϊόντα της 6ο Τριήμερο Εργασίας, Νικήτη Χαλκιδικής 12-15 Σεπτ. 1996 Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ

Το 6ο Τριήμερο Εργασίας με θέμα: "Η μέλισσα και τα προϊόντα της", που οργανώνει το Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ στη Νικήτη Χαλκιδικής, όπου εδρεύει ο Γεωπονικός Μετασοσιαλιστικός Συναγερμός και κύριος χορηγός της συνάντησης, πραγματοποιήθηκε στις 12-15/9/1996. Αντικείμενο των Τριημέρων Εργασίας του ΠΤΙ ΕΤΒΑ, που πραγματοποιούνται εδώ και οκτώ χρόνια, είναι, γενικά, η μελέτη της ιστορίας και η τεκμηρίωση της διαχρονικής παραγωγής των βασικών προϊόντων της διατροφής στον τόπο μας. Οι προηγούμενες συναντήσεις κατέληξαν σε αντιστοιχίες τόμων Πρακτικών, όπου περιέχονται εξειδικευμένες μελέτες των ερευνητών για το ψέμα, το κρασί, το λάδι. Το τρίημερο για τη μέλισσα και τα προϊόντα της, στο οποίο παρουσιάστηκαν, με τρόπο συνοπτικό, 38 εργασίες, έδωσε στους ειδικούς κάθε θέματος τη δυνατότητα για ανταλλαγή απόψεων και νόμιμες συζητήσεις με τους συνυπεύθυνους.

Χωρισμένα σε τέσσερις χρονικές ενότητες, η συνάντηση περιλάμβανε: Α. Αρχαιότητα. Μίλησαν με τη σειρά: Χρ. Μπουλιώτης, "Το μέλι στις πινακίδες της γραμμικής Β", στις οποίες αναφέρονται μεγάλες ποσότητες μελιού, χωρίς να προδιορίζεται η χρήση του, η οποία συμπεραίνεται ότι γίνεται μάλλον για τελετουργικούς σκοπούς. Ευτ. Γιαννακαπάνη - Αθ. Ιακωβίδου - Μαρ. Μπίκα, "Η μέλισσα στα αρχαία ελληνικά νομίσματα", η εικονογραφία των οποίων μαρτυρεί τη σχέση της μέλισσας με τοπικούς ήρωες και μύθους. Δ. Ακτοελή, "Η μέλισσα και τα προϊόντα της στην αρχαιότητα", για τη συλλογή άγριου μελιού έως την ένταξη του στη διατροφή και τη φαρμακευτική, με σαφή διαχωρισμό των ποσότητων, για τη χρήση του κεριού στην τέχνη, αλλά και για το φωτιστικό κεριό των ρωμαϊκών χρόνων. Αρχ. Λιβέρη, "Εκαστική απεικόνιση αρχαίων ελληνικών και λατινικών μύθων σχετικά με τη μέλισσα και τα προϊόντα της", όπου παρουσιάστηκε η πολύπλευρη προωριστικότητα της μέλισσας, συνδυασμένης με τη θεά Αρτέμη και τον άστρο της Μαρ. Αρκείο, το Δία, τον

Ορφά και την Ευρυδική, με τον Ίκαρο και τον Οδυσσό, απθανάτισμένη σε διάφορες μορφές τέχνης με ποικίλα υλικά και τεχνικές. Γ. Πίπτας, "Η χρήση του μέλιου στη διατροφή. Ελληνική μυθολογία και ιστορικά στοιχεία". Εδώ έγινε λόγος κυρίως για το ρόλο του μέλιου στην καθημερινή ζωή μέσα από τη μεσοεναίχια διαίτα, και δόθηκαν μερικές πληροφορίες οικονομολογικού χαρακτήρα. Ελ. Χουλιαρά-Ραίου, "Μελισσοκομικές πληροφορίες από τους ελληνικούς παπύρους", όπου, μέσα από τη σχετική νομοθεσία της αλεξανδρινής εποχής, φαίνεται το (οικονομικό) ενδιαφέρον της πολιτείας για τα μέλισσα. Γιάν. Ρέρρας, "Στα ίχνη της μελισσοκομικής πορείας στην Ανδρο κατά την Αρχαιότητα". Δόθηκε ιστορική αναδρομή της μελισσοκομίας στην Ανδρο, με τις ιδιαίτερες ριζές της, σε συνδυασμό με την ιστορία του νησιού.

Β'. Μεσαιωνικά

Ομιλήτες ήταν οι: Αντ. Αλιγιζάκης, "Χαρακτηριστικές αναφορές της Εκκλησιαστικής Γραμματικής για τη μέλισσα", Ανδρ. Πολυμίου-Π. Παναγιώτη Νικ., "Ιστορική αναδρομή στη μέλισσα από τη γραφή", Γεώργ. Κοτσόκολος - Δ. Σωτηρόπουλος, "Μελισσοκομικές καταγραφές από την ομιλολογία της Εκκλησίας μας". Στις τρεις αυτές ομιλίες δόθηκε η μεταφορική αξία της μέλισσας και των προϊόντων της στη χριστιανική βροχολογία. Ηλ. Αναγνωστάκης, "Βυζαντινή μελισσοκομία και μελιπικτός πότος. Αντιλήψεις για την χρήση των μελισσοκομικών προϊόντων στο Βυζάντιο ως τον 11ο α.π.", Ακροβάσια πνεύματος με, συνάντη, γερή βάση γνώσεων μας "Ενεργός" στο βυζαντινό τρόπο σκέψης. Ιωάν. Παπαδόπουλος, "Μελισσοκομία στη Χαλκιδική κατά τους μεσικούς και νεότερους χρόνους", όπου, εκτός από την οικονομική τους σημασία, τα μέλισσα έπαιξαν και ρόλο πολεμικού εργαλείου κατά την Επανάσταση του 21. Πάσχ. Ανδρούσης, "Το μέλι και το κεριό στη μοναστηριακή ζωή των βυζαντινών χρόνων", στην οποία το μεν κεριό είχε σημαντική θέση ως φυσικό το μέσο στην τελετουργία, το μέλι όμως δεν περιλαμβάνονταν στο διαίτολόγιο. Ευαγγ. Βαρέλλα, "Όξιμελίτα και μελικράτα στη μεταβυζαντινή Ιατρική", στην οποία το μέλι ήταν πανάκεια, είτε με τη μορφή των οξυμελιτών (σκεύασμα από μέλι και ξύδι) είτε με εκείνη των μελικράτων (μέλι και νερό), στα οποία προσέθεταν διάφορες άλλες ουσίες. Το μέλι χάθηκε από την ελληνική ιατρική μόλις στα μέσα του 20ού α.π.

Γ'. Παραδοσιακές τεχνικές

Το μέρος αυτό ήταν το πιο "ζωντανό", αφού η παράδοση, στον τόπο μας, δεν έχει ορθήσει (ακόμη). Οι ομιλήτες απέφυγαν τις επαναλήψεις, απειληφοντας από την ομιλία τους ό,τι είχε ειπωθεί από προηγούμενες μελετήσεις και

κρατώντας μόνο ό,τι πρωτότυπο έφευρε η έρευνά τους: Α. Μουσιώνη, "Ένα παραδοσιακό κηροπλαστικό", Τεχνική, εργαλειοκομική εξοπλισμός, λεξιλόγιο, δοσμένα αλλά και με αμοιότητα, με την ευκαιρία της παρουσίας μιας βιοτεχνικής μονάδας στη Λάρσα. Στ. Μιχαλοπούλου, "Το κηροπλαστικό της Μονής Μεγίστης Λαύρας του Αγίου Όρους", η ό,τι απέμεινε από αυτό. Π.Κουρτόπουλος - Μ. Μυριανθώου-Κουρτοπούλου, "Η παραγωγή κεριών στο Σινά". Από την παραγωγή κεριών, καλλιτεχνική και χρηστική, τη χρήση του κεριού στην εικονογραφία, την προμήθεια της πρώτης ύλης, έως την αρχιτεκτονική μελέτη των εγκαταστάσεων, βάσει κειμένων, σχεδίων και τοπογραφίας Δημ. Τσοκούκας, "Παραδοσιακή κηροπλαστική στη Φλώρινα: Διακοσμητικά πλεκτά κεριά", τοπική παραδοσιακή τεχνική (διάβασε ο κ. Αναγνωστόπουλος). Θαν. Μπίκος, "Η κινητή κηρήθρα (Κέντρο-Συχοειστοει-Υπόθεσις)", που από το Β' μισό του 17ου αιώνα μαρτυρείται από αναφορές τοξιδιωτών στην Ελλάδα. Ο ομιλήτης έκανε και μια προσπάθεια καταγραφής αδώνων μεταφορών των διαφόρων χαρακτηριστικών "Τεχνικών" των σχετικών με τη μελισσοκομία. Γιάν. Πρωτοψάλτης, "Προκοπείο κυψελών στα Κύθηρα". Στην ομιλία αυτή έγινε αναφορά στη χρήση του παρόλθου για την κατασκευή κυψελών και σε αντίστοιχα αρχαιολογικά ευρήματα που εκτίθενται στο τοπικό μουσείο. Ι. Αναγνωστόπουλος, "Δύο τύποι εγκώρων κυψελών της φλωρινιώτικης μελισσοκομίας", που εξήριστο ο ομιλήτης μέσα από 16 περσικούς τοπικούς τυπούς και έρευνά το χώρο προελεύσεώς τους. Αλ. Γκουσιάρης, "Παραδοσιακή μελισσοκομία στην Καρδίτσα πριν από το 1960. Πλάνθιοι τοίχοι αντί κυψελών". Τοποθετημένες μέσα σε τοίχους, κοντά στο σπίτι, οι κυψέλες, δύο κυρίως μορφών, βρίσκονταν στη φροντίδα των νηαικών που ακολουθούσαν το τυπικό της μελισσοκομίας έως πρόσφατα. Κ. Κωνσταντινίδης, "Έξελξη της παραδοσιακής Κυπριακής κυψέλης, ιστορική αναδρομή". Αφού εξετάστηκε ο τύπος της κυψέλης σε οριζόντια αλληπαλά τοποθετημένα επίπεδα, διάταξη που συναντάται από τα αρχαιότερα χρόνια, έγινε αναφορά σε τοπικές βελτιώσεις και σε νέες τεχνικές και τεχνολογίες που εφαρμόστηκαν από το 1962. Μοναχός Μωυσής, "Περί των αγροκτηνών κηροποιιών", όπου μάθαμε πως η εισαγωγή μελισσών στο Όρος οφείλεται σε Σικελούς μοναχούς και πως τα κεριά ήταν διαφόρων διαστάσεων (πάχος, μήκος), ανάλογα με τη χρήση για την οποία προορίζονταν (τελετουργική ή μη). Το χρώμα τους όμως ήταν μόνο το φυσικό του κεριού. Η δε ποσότητα του κεριού που καταναλώνεται στο Όρος, αφού τη διάρκεια του Πάσχα, φτάνει τα 370 κλά. Β. Λιάκος, "Ο Αριστοτέλης και οι μέλισσες", Σοφ. Γούναρη - Θ. Μπίκος, "Κηροζούμκο", Ένα άγνωστο στον πολλούς εκλεκτό

προϊόν, μαύρη πάστα σαν πετιμέλι που προέρχεται από το πολύλιθο βράσιο παλιός κηρήθρας. Στ. Κατσουλέας, "Ο σχετικός με τη μέλισσα γλωσσικός και παραμοικός πλούτος". Από την λεκτική ποικιλία τη σχετιζόμενη με τη μέλισσα και τη μελισσοκομία αντιλαμβανόμαστε κανείς τη σημαντική θέση που κατείχε αυτή στην αρχαϊκή ζωή της Ελλάδας από την αρχημένη έως τα νεότερα χρόνια. Δημ. Κύρου "Η μελισσοκομία στην οικονομία και τον καθημερινό βίο της Αρναίας". Μέσα από τα αρχεία της Αρναίας διαφαίνεται η σημασία της μελισσοκομίας για την περιοχή. Φρ. Ηγουμένιου, "Παραδοσιακή μελισσοκομία στην Κύπρο και τα προϊόντα της (μέλι, κεριό) κατά τους νεότερους χρόνους". Πλήρης και σαφής κριτική εξέταση του θέματος "μέλισσα" στην Κύπρο, από τα νοσητικά κείμενα, την οικονομία, τα ήθη και τα έθιμα, την τεχνική και τη τεχνολογία έως τα λεκτά ιδιώματα και τη σημερινή κατάσταση. Γ. Παπαδόπουλος, "Ιστορική προσέγγιση της Κυπριακής μελισσοκομίας", όπου έγινε αναφορά στο είδος της κυπριακής μέλισσας και στους κινδύνους που διατρέχει από την εισαγωγή νέων ειδών και τη δημοφιλή υπερδιαιτία στην κατέχουμένη πλευρά του νησιού. Η κυπριακή κυβέρνηση, προσπαθώντας να προστατέψει την κυπριακή μέλισσα και τη μελισσοκομία, θέσπισε από το 1990 σχετικό νόμο. Κ. Ράμμου - Θαν. Μπίκος, "Η Ελλάδα της μελισσοκομίας. Μελισσοκομικές καταγραφές - 3 χρόνια". Μια φωνή για τη διατήρηση του μελισσοκομικού παραδοσιακού σχετικού Μουσείου συντήρησης και διατήρησης τοπικών χαρακτηριστικών τεχνολογιών. Οδύ. Τραγανού, "Η τοπογραφία της μέλισσας. Περί τοπωνυμίων ιστορία και μυθολογία". Με την παρουσίαση αυτή έγινε σαφές ότι μέσα από τα τοπωνύμια διαφαίνεται, ή και φαίνεται, η οικονομική γεωγραφία του αϊγαϊκού χώρου, και άγνωστα έως τώρα, ανυπαρκτά στους επιστήμονες χάρτες τόπων, αποκτούν νέα σημασία δημιουργώντας μια "αφανή" αλλά σημαντική τοπογραφία.

Την τελευταία ημέρα της συνάντησης, έγινε τυπική κέραση για δύο νηαικές που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη ζωή των μελισσών. Είναι οι κυρίες Έυα Crane και Πηνελόπη Παπαδοπούλου. Η πρώτη έχει δημοσιεύσει πληθώρα άρθρων και ένα μοναδικό βιβλίο για την ιστορία και την εξέλιξη της μελισσοκομίας, ενώ η δεύτερη έχει συμβάλει αποφασιστικά στη διάδοση της μελισσοκομίας, κυρίως στην ασηρική ήπειρο.

Το Μουσείο Μπενάκη δημοσιεύεται

Το ΔΣ του Κέντρου Νεοελληνικής Αρχαιολογικής του Μουσείου Μπενάκη αρχηται στην ανάγκη να ευχαριστήσει

και δημόσια όσους με τις δωρεές τους συμβάλουν στο έργο του.

Το κολοκάρι που πέρασε, εκτός από το Ε.Λ.Α., που συνεχίζει να εμπλουτίζει με αμείωτο πόδιτα ενδιαφέρον το αρχιτεκτονικό αρχείο του Κέντρου Τεκμηρίωσης, ιδιαίτερα σημαντικές ήταν οι δωρεές του αρχείου Ν. Χατζηπαναγιώτη, από την κόρη του κ. Κυπραίου, του αρχιτεκτονικού αρχείου του Σάββα Μπούκη, από την εγγονή του κ. Γ. Ζουμπουλάκη, και μιας σπάνιας υδατογραφίας του Ερνέστου Τσάλμλερ με θέμα την αναστήλωση του Παναθηναϊκού Σταδίου (7/11/1869), από τον κ. Ε. Μπακατζή.

Το αρχείο Χατζηπαναγιώτη περιλαμβάνει έναν πολύ μεγάλο αριθμό φοκέλων αρχιτεκτονικών μελετών των μεγαλύτερων αρχιτεκτόνων της πρώτης κυρίαρχης πεντηκονταετίας του αιώνα μας, όπως του Αναστ. Μεταξά, του Αλέξ. Δραγονίτη, του Ν. Μητσάκη, του Π. Καρανιώτη κ.ά., των οποίων ο Ν. Χατζηπαναγιώτης είχε κάνει οι στατικές μελέτες.

Το αρχαιολογικό, τέλος, που προσέφερε η κ. Π. Ζουμπουλάκη, αποτελείται από σειρά σχεδίων του αρχιτέκτονα Σάββα Μπούκη, του τέλους του περασμένου αιώνα. Μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει μελέτη για το Αρσενείο Νοσοκομείου, για ένα άγνωστο Ορματοροφείο και για τον ιερό ναό του Αγίου Σπυρίδωνα στο Βατραχονήσι (Γλαγκράτι).

Το Κέντρο Τεκμηρίωσης Αρχιτεκτονικής τους ευχαριστεί θερμά για την προσφορά τους και ελπίζει ότι το παροδικό τους θα ακολουθηθούν στο μέλλον και άλλοι.

Η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων

Η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, πέρα από ένα πολιτικό και δικαστικό, όπως έχει αποδειχθεί στην πράξη, πρόγραμμα, φιλοδοξεί όμως και πλήρως νομιμοποιημένο στη συνείδηση της Αθήνας, αφήνει περιθώρια και για μια άλλη πιο ήπια παρέμβαση, η οποία έχει ήδη εξαγγελθεί ως πολιτική του ΥΠ.ΠΟ. Πρόκειται για την ενιαία σήμανση των αρχαιολογικών χώρων, για τη διαμόρφωση και την προσβολή των αρχαιολογικών πεδίων μέσα στο Ιστορικό Κέντρο της Αθήνας, αλλά και γενικότερα στην Αττική, δηλαδή για μέτρα εξωραϊσμού, για μέτρα προβολής των μνημείων, για μέτρα τα οποία ενθαρρύνουν τον αστικό και τον τουριστικό τουρισμό και συνδέονται περισσότερο με τις λειτουργίες και λιγότερο με τις υποδομές της πόλης. Εάν στόχος μας είναι να εντοπισουμε, να διατηρήσουμε και να προβάλουμε το αποτύπωμα της ιστορικής συνύφεσης της Αθήνας χωρίς να αποκλεισμού καμία περιφέρεια και χωρίς να κάνουμε ιδεολογική χρήση της ιστορίας — χωρίς να επιλέγουμε συγκεκριμένες περιόδους στις

οποίες έχουμε κάποια προτίμηση —, τότε αυτό μπορούμε να το διασφαλίσουμε με την μουσειακή και πολιτική, η οποία κατά το κτηρολογικό της μέρος είναι γνωστή και περιλαμβάνει μια σειρά από πράγματα με πρώτο και καλύτερο το νέο Μουσείο της Ακρόπολης.

Ο πολιτισμός της τρίτης χιλιετίας και η κοινωνική συνοχή

Το Υπουργείο Πολιτισμού οργανώνει στη Θεσσαλονίκη Συνεδρία με θέμα: "Από το ένα στο δύο: ο πολιτισμός της τρίτης χιλιετίας και η κοινωνική συνοχή". Το Συνέδριο διοργανώνεται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Ευρώπης και το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών, και βασικό του θέμα θα είναι η συζήτηση μεταξύ διανοουμένων και πολιτικών για το ρόλο του πολιτισμού ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής, δηλαδή την εξέταση του πολιτισμού ως νέα οικονομία/ανάπτυξη του ελεύθερου χρόνου. Πρόκειται για θέμα που συνιστά το βασικό πρόβλημα των σύγχρονων κοινωνιών και είναι ομόλογο του προβλήματος της απασχόλησης.

Στη Γαλλία, στο Εθνικό Μουσείο Ντελακρούα, παρουσιάζεται η έκθεση "Η Ελλάδα σε εξέγερση (1815-1848)", με έργα του Ντελακρούα και άλλων ζωγράφων, εμπνευσμένα από τον εθνοκοσμοελευθερωτικό αγώνα των Ελλήνων εναντίον της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Οι πίνακες της έκθεσης αντικατοπτρίζουν την απήχηση που είχε ο ηρωικός αγώνας των Ελλήνων στους πνευματικούς κύκλους της Ευρώπης, όπως την απέδωσαν οι μεγάλοι συγγραφείς της εποχής.

BIBLIA

Co ré 1

Εκδ. Errance - SFIIC, Section Française de l'Institut International de Conservation, Παρίσι 1996

Κυκλοφόρησε το πρώτο τεύχος του εξημηνιαίου περιοδικού Conservation et restauration du patrimoine culturel. Κάθε τεύχος είναι αφιερωμένο σ' ένα θέμα, το οποίο εξετάζεται σφαιρικά μέσα από διάφορα άρθρα. Στόχος του περιοδικού είναι να φέρει σε επαφή το κοινό, που ενδιαφέρεται για τα θέματα της συντήρησης (επιγονεμιακές και μη), με το αντικείμενο. Το πρώτο τεύχος είναι αφιερωμένο στη συντήρηση παλιών φωτογραφιών. Πληρ. EPONA: 7, rue Jean-du-Bellay, 75004 Paris.

Kommos: An Excavation on the South Coast of Crete

Joseph W. Shaw and Maria C. Shaw, Editors
Vol. 1: The Kommos Region and Houses of the Minoan Town
Part 2: The Minoan Hilltop and Hillside Houses
Εκδ. Princeton University Press 1996.

Μόλις κυκλοφόρησε ο τόμος 1 του Κομμίου, όπου διενεργεί ανασκαφές αμερικανική ομάδα. Οι δύο προηγούμενοι τόμοι (2 και 3) ασχολούνται με τα αγεία. Το πρώτο μέρος του τόμου 1 (έκδ. 1995) δίνει μια γενική εικόνα του χώρου εξετάζοντας γεωλογία, χωροδιάταξη, πανίδα, χρήση του χώρου και βιοτεχνίες. Στο προσάρτο δεύτερο μέρος αναλύονται και σχολιάζονται οι κατοικίες στην κορυφή και στις πλαγιές του λόφου και σχολιάζεται η πολεοδομία, η ιδιωτική κατοικία και η εξέλιξη του χώρου. Η όλη σειρά προφέρει την διεπιστημονική εξέταση ενός προϊστορικού οικισμού στην Ελλάδα.

Entre mythe et politique Jean-Pierre Vernant

Εκδ. Le Seuil, Paris 1996

Πρόκειται για έναν τόμο, στον οποίο συγκεντρώθηκαν πάνω από 80 κείμενα του J.-P.V. (από εγκυκλοπαίδειες, περιοδικά, εφημερίδες κ.ά.) που αναφέρονται την πορεία του τόσο στην επιστήμη (βιβλιογραφία, συνεντεύξεις) όσο και στη ζωή (πολιτικά κείμενα). Ελπίζουμε σύντομα να μεταφραστεί και στα Ελληνικά γιατί, εκτός από τις πολιτικές γνώσεις που προσφέρει, αποτελεί και αντικείμενο γόνιμης σκέψης.

Louvre - Μία επίσκεψη
Μετάρφ. Μαγδ. Κλαυδιανού
Επιμ. Μάριος Μπλάτας
Εκδ. Δρομέας Ε.Π.Ε.

Κυκλοφόρησε, σε ελληνική μετάφραση της Μαγδαληνής Κλαυδιανού και επιμέλεια του Μάριου Μπλάτα, ο Οδηγός του Μουσείου του Λούβρου. Με την έκδοση αυτή, οι Ελληνικές επισκέπτες του Μουσείου αποκτούν άμεση επαφή με τα εκθέματα και προσεγγίζουν άμεσα τους πολιτισμούς που τα εκθέματα αυτά αντιπροσωπεύουν στις αίθουσες του Λούβρου. Αρχαιότητες της Ανατολής, αρχαιότητες της Αγγλίας, ελληνικές, ετροσκυλικές και ρωμαϊκές αρχαιότητες, πίνακες ζωγραφικής, γραφικές τέχνες, γλυπτά και αντικείμενα τέχνης.

L'espace grec, cent cinquante ans de fouilles de l'École Française d'Athènes

Κατάλογος έκθεσης,
Συλλογικό έργο
Εκδ. Fayard, Paris 1996

Η έκθεση με θέμα τον "Ελληνικό χώρο" οργανώθηκε στο πλαίσιο των εκδηλώσεων που πραγματοποιήσε η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή για να γιορτάσει τα 150 χρόνια από την ίδρυση της και να αναδείξει το έργο που έκαναν τόσες γενιές αρχαιολόγων, αρχιτεκτόνων, γεωγράφων και ειδικά άλλων επιστημόνων.

Άνδριοι καλλιτέχναι

Δ. Π. Πασχάλης (με συμπληρωματικές και προσθήκες του Δημήτρη Παυλιδού)

Άνδρος 1996

Η Καίριος Βιβλιοθήκη στην Άνδρα είναι ένα σπουδαίο κύτταρο πολιτισμού και παιδείας που με τη φωτισμένη διέθυνση του κ. Δημ. Πολέμη πάντα μας δίνει νέες και σημαντικές εκδόσεις. Έτσι, στο πλαίσιο της περιοδικής έκδοσης "Ανδρικά Χρονικά", και με επιμέλεια του ιστορικού της Τέχνης κ. Δ. Παυλιδού, ο ανέκδοτος φάκελος 198 του Αρχείου Δ. Πασχάλη που φυλάσσεται στην Καίριος Βιβλιοθήκη Άνδρας, βλέπει το φως της δημοσιότητας. Μια δουλειά αξιόπνη που ολοκληρώνει την ελληνική βιβλιογραφία και αποτελεί ουσιαστική συμβολή στην ιστορία της νεότερης ελληνικής τέχνης.

N. Θ. X.

Οι αγώνες του Έλληνα Ναυμάχου

Εκδ. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού
Αθήνα 1996

Μια πραγματικά ευχάριστη έκπληξη η έκδοση αυτή του ΓΕΝ. Ένα υψίστου καλλιτεχνικό λείψωμα με έργα Ελλήνων εκκεντρικών δημιουργών κυκλοφόρησε με την εκδοτική της Ναυτικής Εβδόμαδος 1996, κατά τη σχετική έκδοση στο θρυλικό θωρηκτό "Αβέρωφ", η οποία περιελάμβανε πίνακες Ελλήνων ζωγράφων με θέμα: "Οι αγώνες του Έλληνα Ναυμάχου, διαχρονικά για την προστασία των θαλασσών μας".

Στον καλαίσθητο τόμο περιλαμβάνονται έργα παλαιότερων ή σύγχρονων καλλιτεχνών, που ασχολήθηκαν με το θέμα. Συγχαρητήρια απευθύνονται στο ΓΕΝ γι' αυτή τη λαμπρή πρωτοβουλία. Πιστεύουμε ότι η πολιτιστική προσφορά αποτελεί για τη χώρα μας "αξιόμ δόρατος", και πολύ σωστά το Επιτελείο του Πολεμικού μας Ναυτικού με σπογγή σφάλματα στην κληρονομιά διδόντας της ευρύτερη δημοσιότητα.

N. Θ. X.

Λαϊκή Τέχνη της Κύπρου

Ελ. Παπαδημητρίου (επιμ.)

Εκδ. Λευκωσία 1996

Ένα υψηλής αισθητικής βιβλίο-κατάλογος του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης της Κύπρου αποτελεί ο παραπάνω τόμος. Με τις 84 σελίδες κειμένων στα ελληνικά και στα αγγλικά, η έκδοση αυτή πρέπει δικαίως να αποτελεί καύχημα για όλους όσοι εργάστηκαν με ζήλο και γνώση για την πραγματοποίησή της. Ιδιαίτερα όμως πρέπει να σταθούμε στις μοναδικές καλλιτεχνικές εγχρωμες φωτογραφίες του Ανδρέα Μαλέκου που κοσμούν το βιβλίο, οι οποίες ξεφεύγουν από τα καθιερωμένα μιας καλής φωτογραφίας. Ο κ. Μαλέκος με αυτή του τη δουλειά δίνει στίγμα της σημασίας που μπορεί να έχει μια φωτογραφία στο γενικότερο πλαίσιο και νόημα της πολιτιστικής πολιτικής. Στον τόμο παρουσιάζονται με μεθοδικότητα και πληρότητα οι διάφορες εκφάνσεις της κυπριακής λαϊκής τέχνης, όπως η υφαντική, το κέντημα, οι δαντέλες, οι φορεσιές, η αγιοπλαστική, η μεταλλοτεχνία, η ξυλοτεχνία, η καλοθαλεκτική, η δερματοτεχνία, και τέλος ένα μικρό αλλά λίαν ενδιαφέρον μέρος για τη λαϊκή ζωγραφική της Κύπρου, που τη συνδέει άμεσα με τη μεγάλη παράδοση της Λαϊκής Τέχνης του ελλαδικού χώρου. Βιβλίο χρήσιμο και πολύτιμο για όλους μας.

N. Θ. Χολέβας
Αν. Καθηγητής ΕΜΦ

Αρχαία Θέατρα

Δ. Μπισονάκης - Δ. Γκαγκτζής

Εκδ. Ίτανος, Αθήνα 1996

Με εξαιρετικές φωτογραφίες των Judith Lange και Μαρίας Στέφωση κυκλοφόρησε το λείψωμα Αρχαία Θέατρα, ... θέατρα θεάς άξιας ..., σε πολύ προσεγμένη έκδοση του σχετικού νέου οίκου Ίτανος. Τα κείμενα, συνοπτικά και πληροφοριακά, αναδεικνύουν την ποιότητα των εικόνων. Το λείψωμα αυτό είναι από τα σπάνια που δεν παρουσιάζουν τον ελληνικό χαρακτήρα με χρώμα "ήντονος για το μάτι", αλλά σέβεται τις εποχές και τις ευαισθησίες. Συνοδικά παρουσιάζονται 68 αρχαία θέατρα: 45 στην Ελλάδα, 22 στη Μικρά Ασία, και 11 στη Σικελία και την Κάτω Ιταλία.

Του κύκλου τα γυρίσματα.

Ο Ερωτόκριτος
σε ηλεκτρονική ανάλυση
Dia Philippides-David
Holton

Εκδ. Ερμής, Αθήνα 1996

Κυκλοφόρησαν τρεις τόμοι με τον Συμφωνικό πίνακα Λέβων (Copeland) του Ερωτόκριτου: (τόμος Β': Α, 1, τόμος Γ': Κ-Ο, τόμος Δ': Π-Ω). Ο τό-

μος Α', που θα κυκλοφορήσει επίσης σύντομα, θα περιέχει: Πρόλογο, Εισαγωγή, Βιβλιογραφία, Συνοψογραφία, Πίνακα (Α'): Συγχρονισμός των λέξεων-ληξιμμάτων και λέξεων μορφών, Πίνακα (Β'): Αριθμό λέξεων ανά στίχο και ανά διάστιχο, Πίνακα (Γ'): Αντίστροφο πίνακα λέξεων, Πίνακα (Δ'): Τη Ρίμα, και τέλος Επιμτρο: Το Λεξιλόγιο των πρόσθετων στίχων. Η εργασία αυτής της Δ. Ρη. και του Δ.Η. αποτελεί σπάνιο εργαλείο δουλειάς.

Η επίβιωση των αρχαίων θεών

Jean Seznec

Εκδ. Βικελαία Βιβλιοθήκη, Ηράκλειο 1996

Το έργο Η επίβιωση των αρχαίων θεών, Δοκίμια για τον ρόλο της μυθολογικής παράδοσης στον Ουμανισμό και την τέχνη της Αναγέννησης, πρωτοδημοσιεύτηκε το 1940 και αποτέλεσε το θεμέλιο λίθο για τη δημιουργία Σχολής, το έργο της οποίας μας "δίδασκει (...) να κοιτάζουμε με μεγαλύτερη ευεξερκία, ούτως ώστε (...) να αντιλαμβάνομαστε πλέον το μεμονωμένο έργο τέχνης όχι ως ένα τυχαίο, απρόβλεπτο φαινόμενο, αλλά ως το προϊόν μιας εξέλιξης". Η μεταφορά της Νατοίας Αγοπίου είναι ακριβής ως προς το ύψος και το περιεχόμενό του κείμενου, έχοντας συγχρονιστεί και μια χάρη γραφής που κάνει το αναγνώστη όχι μόνο εποικοδομητικό αλλά και ευχάριστο.

Χάνδακας.

Η πόλη και τα τείχη

Χρυσούλα Τζομπανάκη

Εκδ. Ετ. Κρητικών Ιστορικών Μελετών, Ηράκλειο 1996

Πρόκειται για έργο αναφοράς! Μέσα από ποικίλο, πλούσιο και σφαιρικά διαχειρισμένο υλικό, η συγγραφέας ανασυνθέτει, ψηφίδα-ψηφίδα, την ιστορία του Ηρακλείου, του Χάνδακα, από τα βυζαντινά χρόνια, οπότε έχουμε σαφείς μαρτυρίες για την ύπαρξη και τη ζωή της πόλης, έως τις μέρες μας. Ιστορία και μυθολογία ζωντανεύουν, φυσικά και τεχνητό περιβάλλον προβάλλουν ανάγλυφα. Πλησιάζουμε-γνωρίζουμε την πόλη του Ηρακλείου.

Ο Θσαυρός των Αηδωνίων, Κατάλογος έκθεσης

Επιμ. Κ. Δημακοπούλου

Εκδ. Υπουργείο Πολιτισμού, Αθήνα 1996

Ο κατάλογος της έκθεσης των ευρημάτων του μηχανοκίνητου νεκροταφείου των Αηδωνίων, που φυλάσσεται στις ΗΠΑ από αρχαιολόγους και μετέωρα από δύσκολα διαβήματα του ελληνι-

κού Δημοσίου επαναπατρίστηκαν, είναι από αυτά τα έντυπα στα οποία και νείς ξαναγυρίζει συχνά, χάρη στην ποιότητά τους και στην ποιότητα παρουσίασής.

The Western Greeks Giovanni Pugliese Caratelli Εκδ. Bompiani, Monza 1996

Εκπληκτικός ο κατάλογος της έκθεσης "Οι Έλληνες της Δύσης", που έγινε στη Βενετία (Βλ. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, τ. 59, σσ. 54-59). Το Α' μέρος, αφιερωμένο στην ιστορία του Μεσογειακού πολιτισμού, περιέχει 54 άρθρα, μέσα από τα οποία το θέμα, εξετάζεται οφαιρικά. Οι φωτογραφίες που εικονογραφούν τα άρθρα είναι θαυμάσια επιλεγμένες και η εκτύπωσή τους είναι από τις καλύτερες. Το Β' μέρος αποτελεί ο κατάλογος των εκθεμάτων: φωτογραφία και περιγραφή, βιβλιογραφία και ευρετήριο ονομάτων. Ο κατάλογος αυτός των 800 σελίδων αποτελεί έργο αναφοράς χάρη στην πληρότητα και την ποιότητα των μελετών.

Αντίποινα Νικ. Χρ. Σταμπολίδης Εκδόσεις: Πανεπιστήμιο Κρήτης & Grecolet, A.E., Ρέθυμνο 1996

Με τίτλο "Αντίποινα". Συμβολή στη μελέτη των πόνων και των εθίμων της γεωμετρικής-αρχαϊκής περιόδου, ο ανασκαφές παρουσιάζει, στο πλατύ κοινό των υστερογενετικών πυρήν, που έφερσαν στο φως οι έρευνες του 1990-91 στο νεκροταφείο της Ορθής Πέτρας, στην αρχαία Ελεύθερα Κρήτη. Η σημασία του ευρήματος, του με αποκοφωμένου νεκρού, είναι σημαντική, γιατί δίνει τη δυνατότητα συσχετισμού με αρχαιές γραπτές πηγές που αναφέρονται σε ταρσικά έθιμα της εποχής. Παράλληλα με τα παραπάνω, εκτίθεται ο προβληματισμός του μελετητή, γίνεται διεξοδική παρουσίαση της αγγειογραφίας και αναφέρονται μελέτες σχετικές με το θέμα.

Βιομηχανική Κληρονομιά J. Alfrey - T. Putnam Εκδ. Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, Αθήνα 1996

Στο βιβλίο αυτό παρουσιάζεται οφαιρικά η προσέγγιση στο θέμα της βιομηχανικής κληρονομιάς βάσει των στοιχείων που την απαρτίζουν: αξιολόγηση, προστασία, ερμηνεία, οικονομική διαχείριση, οργάνωση της σύνθετης μορφής της. Χρησιμοποιώντας προσημιαστικά παραδείγματα, η μελέτη αυτή είναι πολλαπλά χρήσιμη για όσους ασχολούνται με το θέμα και αποτελεί ευχάριστο ανάγνωσμα χάρη στην καλή μετάφραση της Ελεάνας Βλάχου.

Το Δίκαιο στην Αθήνα των Κλασικών Χρόνων Douglas Mac Dowell

Εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1996

Πρόκειται για την 3η έκδοση (1η: 1986) του έργου, η οποία μόλις κυκλοφόρησε. Ο συγγραφέας, φιλόλογος, εξετάζει το Αθηναϊκό Δίκαιο των Κλασικών χρόνων όχι τόσο από τη νομική σκοπιά όσο από την κοινωνική, υποστηρίζοντας ότι το Αττικό Δίκαιο της εποχής ενδιαφερόταν περισσότερο για την εφαρμογή πρακτικών κανόνων συμπεριφοράς και λιγότερο για την καθιέρωση θεωρητικών αρχών, γι' αυτό και εδραϊκωνόταν σε δημοκρατική βάση. Προσάτ στο ευρύ κοινό, χάρη και στην καλή μετάφραση (του κ. Γιώργου Μαθιουδάκη), το έργο αυτό είναι πολύτιμο εργαλείο δουλειάς για όσους ασχολούνται ή ενδιαφέρονται να μάθουν για το δίκαιο και την κοινωνία της κλασικής Αθήνας.

Η νοηματοδότηση του 1821 και η ναυτική ισχύς του Ελληνισμού Ιωάννης Λουκάς

Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1996

Με υπότιτλο: "Ιδεολογία και προπαγάνδα στις προκηρύξεις του Αλ. Υψηλάντη", η εργασία αυτή εστιάζει την προσοχή στην ιδεολογία που εκφράζεται στις προκηρύξεις και στην προπαγανδιστική τεχνική της σύνταξής τους. Οι προκηρύξεις που εξετάζονται εδώ έχουν επιλεγεί με δύο κύρια κριτήρια: α. είναι αυτές που γράφθηκαν έως και την 25 Φεβρ., παραμονή της ύψωσης της επαναστατικής σημαίας και επομένως της επίσημης κήρυξης της επανάστασης, και β. αυτές που είχαν ως αποδέκτες τους τη μάζα, την οποία προσπαθούσαν να μετατρέψουν σε επαναστατικό στρατό. Από τη μελέτη του υλικού ο συγγραφέας οδηγείται στο συμπέρασμα ότι η ελληνική επανάσταση αποτελεί φυσιολογική κατάληξη της ελληνικής ταυτότητας, που τονίζεται γάλη στην αναζωπύρωση της θαλάσσιας ισχύος του ελληνισμού στα αρχές του 19ου αι. και στην επαναβίωση της νέας ελληνικής αστικής τάξης.

Αρχαίο Ευβοϊκών Μελετών ΛΑ'

Εκδ. Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών, Αθήνα 1996

Ο 31ος τόμος (1994-95) του περιοδικού είναι αφιερωμένος στη μνήμη της Λέας Καραγιάννη (1899-1944) που υπηρέξε από το βασικό πρόσωπα της Αντίστασης τον καιρό της Κατοχής (Ορ. Θρ. Παπαστρατής, "Λέα Καραγιάννη: Η ηρωίδα από τη Λίμνη

Εύβοιας". Α. Γιωταπούλου, "Μνήμη Λέας Καραγιάννη". Χρ. Β. Χειμώνας, "Λέα Καραγιάννη" (επιγραμμά). Β. Καραγιάννης, "Εκθεση για τη δράση της μητέρας μου (...)". Χρ. Β. Χειμώνας, "Βύρων Καραγιάννης 1923-1995". Χ.Δ. Φαρόντος, "Βιβλιογραφία για την εθνική αντίσταση στην Εύβοια, 1941-44)". Το αφιέρωμα πλαισιώνουν άλλα άρθρα που αφορούν στην Εύβοια (Δ. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, "Το ιστορικό κέντρο της Χαλκίδας: Μια πρόταση για τη διάσωση του". Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, "Γλωσσικά στο Σκαρίωμα". Ερ. Σουπουνά-Σκαλελλαράκη, Ανασκαφή στο Καπρί Λιθάδας Εύβοιας το 1994". Ν. Σ. Σταματογιάννης, "Λαογραφικά Αγ. Άνας Εύβοιας". Μ. Αλεξάνδρης, Ιστορικά και λαογραφικά σύμμετλα από την Κερασιά Εύβοιας". Χ.Δ. Φαρόντος, "Χριστιανικά μνημεία στα χωριά Γιαννίται και Πόδι της Νότιας Εύβοιας").

Ερυθρόμορφα αγγεία της Νότιας Ιταλίας και Σικελίας

A. D. Trendall
Εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1996

Εξαιρετικά χρήσιμο για όσους ασχολούνται με το θέμα, το βιβλίο αυτό μελετά τα αγγεία που παρήγαγαν οι Έλληνες άποικοι της Κάτω Ιταλίας και της Σικελίας από τον ύστερο 5ο και 4ο αι. π.Χ. Εκτός από τα καθαρά ιστορικά ζητήματα, ο συγγραφέας σχολιάζει και το θεματολόγιο, φωτίζοντας ορισμένες πτυχές του κοινωνικού βίου των κατοίκων των περιοχών αυτών. Το κείμενο συνοδεύουν περί τις 600 φωτογραφίες. Η μετάφραση είναι της Βικτ. Σαμπιέτα και η επιμέλεια της έκδοσης είναι του καθηγητή Μ. Τζέριου.

Ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος των αρχαίων Ελλήνων Robert Flaceliere

Εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1996

Κυκλοφόρησε σε 11η έκδοση το κλασικό πιο έργο του Ρ. Φ., σε μετάφραση Γερ. Βανδύριου. Γραμμένο με τρόπο απλό, αποτελεί επισκοδομητικό όσο και ευχάριστο ανάγνωσμα για όποιον αναρωτιέται για την καθημερινότητα στην αρχαία Ελλάδα.

Πρακτικά της 4ης Διεθνούς Συνάντησης για την Αποκατάσταση της Μνημείων της Ακροπόλεως

Εκδ. Επιτροπή Συντήρησης Μνημείων Ακροπόλεως, Αθήνα 1995

Πρακτικά της 4ης Διεθνούς Συνάντησης για την Αποκατάσταση των Μνημείων της Ακροπόλεως, που πραγμα-

τοποιήθηκε στην Αθήνα στις 27-29 Μαΐου 1994. Ο τόμος περιλαμβάνει τις εξής ενότητες: α. Απόδοση ολοκληρωμένων έργων στον Παρθενώνα, β. Προτάσεις και προβλήματα του Οπισθόναου του Παρθενώνα, γ. Προβλήματα απόδοσης έργων και ανθρακωδών προτάσεις, δ. Ναός Αθηνάς Νίκης: Ανασθηλωτικές προτάσεις, ε. Απόδοση άλλων προγραμμάτων Ακροπόλεως.

Λουκιανού Διάλογοι
Εισαγωγή, μετάφρ. και
σχόλια Αικ. Τσοτάκου-
Καρβέλη
Εκδ. Σοκόλη, Αθήνα 1995

Τους Εταιρικούς, τους Ενάλιους, τους διαλόγους των Θεών και τους Ήλεκρικούς διαλόγους παρουσιάζει σε μετάφραση η Αικ. Τα-Κ., τοποθετώντας το έργο του Λουκιανού στο πλαίσιο της εποχής του. Οι διάλογοι του Λουκιανού είναι από τα κείμενα που δεν έχασαν τίποτα από τη φρεσκάδα τους με την πάροδο των αιώνων. Αν έχετε κάποια σχέση με την ιστορία, την αρχαιολογία ή την κοινωνιολογία, μη χάσετε αυτό το βιβλίο.

**Ο ελληνισμός στην ύστερη
αρχαιότητα**
Glen W. Bowersock
Εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής
Τραπέζης
Αθήνα 1996

Με το έργο αυτό συνειδητοποιεί ο αναγνώστης πως το αρχαίο πνεύμα

(γλώσσα, παιδεία, μυθολογία, ήθη και έθιμα) συνεχίζει να ζει μέσα από τον χριστιανισμό, τον οπισούο, άλλωστε, την εξάπλωση βοήθησε. Ο χώρος της Ανατολής, χώρος όπου οι φαινομενικά πιο αντιφατικές τάσεις βρίσκουν κάποιο κοινό παρόνομο, είναι εκείνος στον οποίο ο συγγραφέας επιτάζει την προσοχή του. Η καλή μεταφραση της Μ. Γιόση προσδίδει στο ενδιαφέρον αυτό βιβλίο και την ευχαρίστηση της σωστής διατύπωσης.

**Ο κυβερνήτης
Καποδίστριας και η απελευθέρωση της Ελλάδος**
Αλέξανδρος Δεσποτόπουλος
Εκδ. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής
Τραπέζης, Αθήνα 1996

Το βιβλίο αυτό πραγματεύεται τη συμβολή του Καποδίστρια στην απελευθέρωση της Ελλάδος. Η αυθεντική οδός της μελέτης έγκειται στις πολλαπλές μαρτυρίες και στον εύστοχο κριτικό σχολιασμό τους από τον συγγραφέα.

Revue Archéologique
1995-1
Εκδ. Presses Universitaires de France,
Paris 1995

Στο τελευταίο τεύχος του εξαμηνιαίου αυτού αρχαιολογικού περιοδικού περιέχονται τέσσερα άρθρα, από τα οποία τα δύο πρώτα αφορούν σε θέματα ελληνικά, ενώ τα τελευταία στη ρωμαϊκή αρχαιότητα. Τα ελληνικά θέματα άρθρα είναι: "Dionysos des images éleusiniennes du IVe siècle (O

Διώνος των ελευσινιακών εικόνων του 4ου αιώνα)", Henri Metzger. "Un tétradrachme de Lysimaque signé au droit et la question des signatures d'artistes à la période hellénistique" (Ένα τετράδραχμο του Λυσίμαχου με υπογραφή στην όψη και το ζήτημα των υπογραφών των καλλιτεχνών στην ελληνιστική περίοδο), François de Gallatay. Statue d'aurige romain trouvée à Carthage" (Άγαλμα Ρωμαίου γηγαιού που βρέθηκε στην Καρχηδόνα), Paul Veyne, Azzedine Beschouch et Abdelmajid Ennabi. "Imagines emeritensium", portraits privés d'Augusta Emerita" ("Imagines emeritensium", Ιδιωτικές προσωπογραφίες της Αυγούστας Εμέρτα), Trinidad Nogales Basarrate.

**"Κωνσταντινούπολη η
Πρωτόθρονη"**
Αλέξανδρος Καριώτογλου
Εκδ. Μίλητος, Αθήνα 1996

Σε δύο επιβλητικούς τόμους παρουσιάζονται οι Πατριαρχικοί ναοί της Κωνσταντινούπολης πριν και μετά την Άλωση, όπως και κειμήλια από τη Μητρόπολη Χαλκηδόνας, τη μόνη "ζώντανη", εν ενεργεία Μητρόπολη σε ασιατικό έδαφος. Τον κάθε τόμο προλογίζει ο Δρ της Θεολογίας Αλέξανδρος Καριώτογλου, που αναφέρεται στην ιστορία των Πατριαρχικών Ναών. Το κείμενο συμπληρώνει πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Υπάρχει και μετάφραση για το αγγλόφωνο κοινό, με σκοπό να γίνει ευρύτερα γνωστή η σύνθεση της Ρωμαιοσύνης με σημαντικές πτυχές του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Δελτίο συνδρομής

Να αποσταλεί συμπληρωμένο και συνοδευμένο από το αντίτιμο της συνδρομής στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ**, οδός Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ fax: 3219957

Επιθυμώ να εγγραφώ συνδρομητής για ένα χρόνο - 4 τεύχη - από το τεύχος αριθμ. _____
Συνδρομή Εσωτερικού: Δρχ. 7.000 - Σωματιών, Συλλόγων 8.000 - Οργανισμών, Τραπεζών, Ν.Π.Δ.Δ., Α.Ε. 10.000 -
Μαθητών και Σπουδαστών 6.000 (με αποστολή φωτοτυπίας αστυνομικής ή φοιτητικής ταυτότητας αντίστοιχα).
Εξωτερικού: Αερπ. ταχυδρ. Ευρώπη \$40 - Αμερική, Καναδάς, Αυστραλία \$45 - Κύπρος \$35 - Σπουδαστών εξωτερικού \$35.
Πώληση παλαιών τευχών (1 έως και 64) 950 δρχ.

Τρόπος πληρωμής: Ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή (στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ**, Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ

Επώνυμο _____ Όνομα _____
Οδός _____ Αριθμός _____ Τηλ. _____
Πόλη _____ Ταχ. Κώδ. _____
Ημερομηνία _____ Υπογραφή _____